

Folkepension - 2015

Ældre Sagen

Juni/september 2015

Ældre Sagen udarbejder en række analyser om ældre med hovedvægt på en talmæssig dokumentation. Hovedkilden er Danmarks Statistik, enten Statistikbanken eller udtræk fra et indkomstregister, der bygger på en 30 % stikprøve af befolkningen, som Ældre Sagen har adgang til under forskerordningen. Det tilstræbes, at hvert års Ældre i Tal indeholder de nyeste tal om et emne. Der anvendes oplysninger for forskellige år, afhængig af hvornår statistiker om de enkelte emner offentliggøres. Det tilstræbes, at figurer og tabeller med samme indhold har samme nummer fra år til år. Figurer og tabeller står derfor ikke nødvendigvis i den rækkefølge, de refereres i teksten. Figur 1 er i august opdateret med den seneste fremskrivning af arbejdsstyrken fra DREAM, og en fejl i efter-skat pensionen er rettet i note 4.

Folkepension – 2015

Der er over 1 million folkepensionister i Danmark. Antallet af folkepensionister er steget med godt 24.000 siden sidste år. Stigningen er lidt mindre end de seneste år, fordi antallet af nye folkepensionister begynder at falde.

Antallet af folkepensionister er steget

I januar 2015 boede der 1.029.530 folkepensionister i Danmark¹. Det er en stigning på knap 24.000 i forhold til 2014. Stigningen er lidt mindre end sidste år. Antallet af nye folkepensionister har været faldende i et par år, fordi antallet af nye 65 årige falder.²

Fra 2005 til 2015 er antallet af folkepensionister i Danmark steget med godt 300.000 svarende til en stigning på 42 % på 10 år. En stor del af stigningen skyldes, at folkepensionsalderen var 67 år frem til 2004³, hvorefter den gradvist blev nedsat til 65 år for nye folkepensionister. Nedsættelsen af pensionsalderen slog gradvist igennem fra 2005 til 2007. Hvis man kun ser på antallet af pensionister over 67 år, er stigningen fra 2005 til 2015 på knap 200.000 personer, jf. tabel 1.

Målt i forhold til hele befolkningen er andelen af folkepensionister steget fra 13 % i 2005 til 18,2 % i 2015. Ud over nedsættelsen af pensionsalderen, der var et led i den efterlønsreform, der blev vedtaget i 1998, skyldes stigningen i antallet af folkepensionister, at de store årgange fra 40'ere er gået på pension, og at vi lever længere og længere.

Stigningen i antallet af folkepensionister fortsætter ikke i samme takt. Fra 2019 hæves folkepensionsalderen gradvist til 67 år, og herefter bliver folkepensionsalderen reguleret i takt med udviklingen i den forventede levetid. Folketinget skal i efteråret 2015 tage stilling til, om folkepensionsalderen skal stige til 68 år fra 2030.

Forudsat Folketinget beslutter at hæve pensionsalderen efter de regler, der blev indført med velfærdsreformen i 2006, vil andelen af folkepensionister ikke stige væsentligt i forhold til det nuværende niveau, fordi folkepensionsalderen stiger, og fordi den samlede befolkning også vokser, jf. figur 1.

Andel af folkepensionister kommer ikke over 20 %, og i 2050 forventes andelen af folkepensionister at være den samme som i dag.

På kort sigt sker der en stigning i antallet af folkepensionister. Det skyldes, dels at "de store årgange" giver en midlertidig stigning, dels at der er et "efterslæb" i tilpasningen af pensionsalderen til stigningen i leveti-

¹ Udover de folkepensionister, der bor i Danmark, var der i januar 2015 45.450 personer, der modtog dansk folkepension i udlandet. Disse pensionister indgår ikke i analysen.

² Jf. Antal ældre 2015. <http://www.aeldresagen.dk/aeldresagen-mener/dokumentation/Documents/2015%20-%20Antal%20ældre.pdf>

³ Folkepensionsalderen blev nedsat til 65 år for personer, der fyldte 65 efter 30. juni 2004. Antallet af folkepensionister i januar 2005 var således delvist påvirket af den lavere pensionsalder.

den, fordi pensionsalderen højest kan stige med 1 år hvert 5. år. Ifølge den seneste befolkningsprognose vil "efterslæbet" først være indhentet omkring 2060.

Folkepensionens sammensætning

Langt de fleste folkepensionister får det fulde grundbeløb, mens det kun er lidt over halvdelen, der får fuldt pensionstillæg, og kun 18 % får den fulde ældrecheck, jf. figur 2.

Da pensionstillægget afhænger af indkomsten, giver andelen af folkepensionister, der modtager fuldt pensionstillæg, et billede af indkomstforholdene for pensionisterne.⁴ Andelen, der får fuldt pensionstillæg, har været faldende siden 2007. Dog er andelen med fuldt pensionstillæg næsten ikke faldet fra 2013 til 2015, jf. figur 3. Faldet i andelen af folkepensionister, der får fuldt pensionstillæg, afspejler i høj grad en ændret sammensætning af pensionistgruppen. Folkepensionisterne er i gennemsnit blevet yngre, og andelen af par er steget, mens andelen af enlige folkepensionister er faldet. Fra 2014 til 2015 er der dog ikke sket nogen ændring i fordelingen, jf. tabel 2.

Der er betydeligt flere enlige end ikke-enlige, der modtager fuldt pensionstillæg, og andelen af kvinder, der får fuldt pensionstillæg er højere end for mænd, jf. figur 4.

Andelen med fuldt pensionstillæg stiger med alderen – fra 46 % af de 65-69-årige til 66 % af de 80+årige – mens andelen, der ikke får pensionstillæg, tilsvarende falder fra 21 % til 6 %. Der er flere kvinder end mænd, der får fuldt pensionstillæg, men når man ser på samme aldersgruppe og civilstand er forskellene i andelen af mænd og kvinder, der får fuldt pensionstillæg hhv. ikke får pensionstillæg små, jf. tabel 3.

Regler og satser – 2015

Folkepensionen består af et grundbeløb og et pensionstillæg samt en ældrecheck (supplerende pensionsydelse). Betingelsen for at få folkepension er, at man har opholdt sig 40 år i Danmark mellem 15 og 65 år. Hvis man har opholdt sig kortere tid i Danmark, nedsættes folkepensionen forholdsmæssigt (brøkpension).

Grundbeløbet er på 71.964 kr. årligt i 2015. Det nedsættes kun, hvis man har indkomst ved personligt arbejde.

Pensionstillægget er på 75.132 kr. årligt for enlige og 36.516 kr. til hver for par. Pensionstillægget nedsættes, hvis den personlige indkomst (bortset fra folkepension) tillagt positiv nettokapitalindkomst og aktieindkomst (med et bundfradrag for udbytte, hvori der er indeholdt udbytteskat) overstiger 67.500 kr. for enlige og 135.400 kr. tilsammen for par. Pensionstillægget nedsættes med 30,9 % af den overskydende indkomst for enlige og 32 % af den overskydende indkomst for par.

Ældrechecken er på 16.400 kr. Ældrechecken bortfalder, hvis den likvide formue er over 81.500 kr., og den nedsættes, hvis den personlige tillægsprocent er under 100 %. Den personlige tillægsprocent aftrappes, når indkomsten er over 19.400 kr. for enlige og 38.500 kr. tilsammen for par.

⁴ En enlig folkepensionist med fuldt pensionstillæg har i 2015 en skattepligtig indkomst inklusiv folkepension på mellem 163.496 kr. (147.906 kr. hvis den likvide formue er over 81.500 kr.) og 214.596 kr., svarende til mellem 119.463 kr. og 151.302 kr. efter skat. (Med en gennemsnitlig kommune- og kirkeskat på 25,61 % og forudsat at den supplerende indkomst består af ATP, privat pension og renteindtægter).

Ældrecheck

Ældrecheckene udbetales til folkepensionister med lav indkomst, som samtidig har lav likvid formue.

Ca. 287.000, svarende til knap 28 % af folkepensionisterne i Danmark var berettiget til at modtage fuld eller reduceret ældrecheck i januar 2015. Det er ca. 10.000 flere end i 2014. Det er især andelen, der modtager en reduceret ældrecheck, der er steget i forhold til 2014.

Hvis ældrechecken alene afhang af indkomsten ville antallet af ældrecheckmodtagere have været betydeligt højere. Næsten 55 % af alle folkepensionister ville kunne få fuld eller reduceret ældrecheck, hvis ældrechecken alene afhang af indkomsten. Loftet over den likvide formue begrænser antallet af ældrecheckmodtagere langt mere end indkomstgrænsen – 27 % af folkepensionisterne får ikke ældrecheck, fordi de har for stor likvid formue, mens det kun er 10 %, der mister ældrechecken, fordi de har for høj indkomst, mens de har en formue under loftet. De resterende 35 % har både for høj indkomst og for høj formue til at kunne få ældrecheck, jf. figur 5.

Andelen af pensionister, der får ældrecheck, stiger med alderen, fordi andelen af enlige stiger med alderen, og andelen af enlige, der får ældrecheck, er ca. dobbelt så høj som for par⁵.

Der er dog tale om en modsat rettet udvikling for enlige og par. Isoleret set falder andelen af enlige pensionister, der får ældrecheck, lidt med alderen, fordi andelen af enlige, der har for høj likvid formue til at få ældrecheck, stiger, mens andelen af pensionistpar, der får ældrecheck, stiger lidt med alderen, fordi andelen af par, der ligger over indkomstgrænsen for ældrecheck, falder med alderen, jf. tabel 4.

Fordeling på kommuner

Folkepensionisterne er ikke jævnt fordelt på kommuner, men da langt den største del af de 65+årige er gået på folkepension (i gennemsnit 98 %), skyldes forskellen i pensionistandelen i forhold til det samlede indbyggertal hovedsagelig alderssammensætningen i de enkelte kommuner. Kun i Gentofte, Hørsholm og Rudersdal ligger andelen af 65+årige, der er gået på folkepension, under 95 %.

Hvis man alene ser på den yngste del af folkepensionisterne, dvs. de 65-69-årige, er forskellen i andelen af folkepensionister noget større, jf. kort 2. I Gentofte, Rudersdal, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk, Furesø, Frederiksberg og Fredensborg er mere end 10 % af indbyggerne i alderen 65-69 år *ikke* folkepensionister. I Ikast-Brande er andelen af 65-69-årige, der *ikke* er folkepensionister under 2 %.

Udover forskel i andelen af folkepensionister, er der betydelig forskel i pensionisternes indkomstforhold fra kommune til kommune. Det afspejler sig fx i andelen af 65+årige, der modtager fuldt pensionstillæg, hvor Morsø med 67 % er den kommune, hvor der er relativt flest 65+årige, der modtager fuldt pensionstillæg, mens Rudersdal med knap 26 % har den laveste andel med fuldt pensionstillæg, jf. kort 1.

⁵ Når man både ser på par, der består af to folkepensionister, og par, hvor kun den ene er folkepensionist, får 19 % ældrecheck, mens 40 % af de enlige folkepensionister får ældrecheck. Beregningen af ældrecheck bygger på oplysninger i pensionsregistret om pension for januar 2015. Ved beregningen af ældrechecken til folkepensionister, der er gift med ikke-folkepensionister, er parrets samlede likvide formue muligvis ikke opgjort korrekt, således at det beregnede antal ældrecheckmodtagere bliver for højt. Da andelen af denne gruppe, der får ældrecheck, er lille (under 10 %), og da andelen af folkepensionister, der er gift med ikke-folkepensionister er relativt lille (under 10 % af alle folkepensionister), har en evt. fejl begrænset betydning for beregningen af andelen af alle pensionister, der får ældrecheck.

Det er fortrinsvis kommunerne vest for Storebælt og på Vest- og Sydsjælland, der har en høj andel af pensionister med fuldt pensionstillæg, mens kommunerne i hovedstadsregionen har en lavere andel med fuld pensionstillæg. Hvis man i stedet ser på andelen med ældrecheck, ændres billedet. Andelen af ældrecheckmodtagere er relativt lav i mange jyske kommuner, mens andelen af ældrecheckmodtagere er høj i København og en del kommuner på "vestegnen", jf. kort 3.

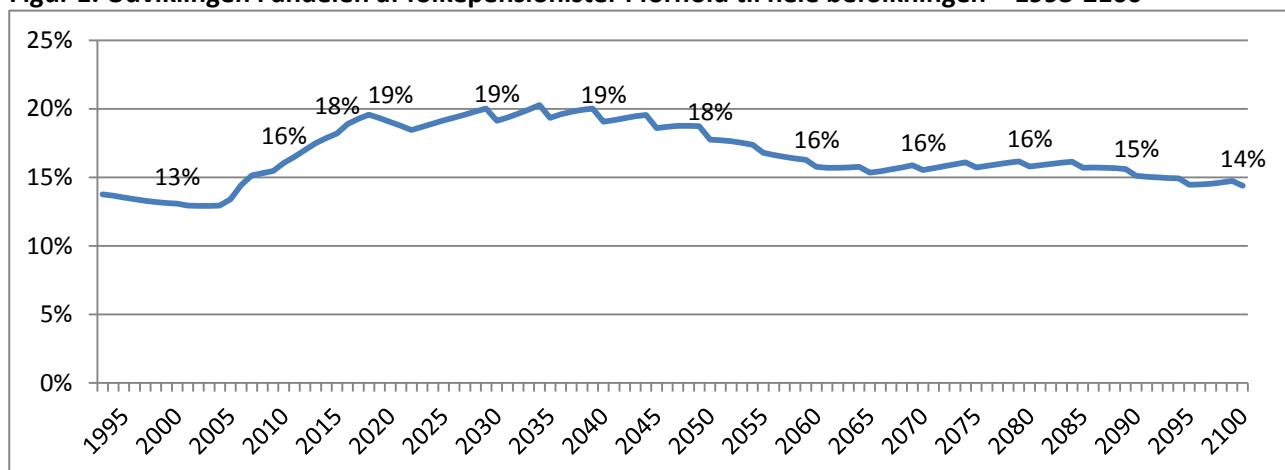
Tabeller og figurer

Tablet 1. Antal folkepensionister

	Antal folkepensionister i Danmark				Procentandel i forhold til befolkningen				Stigning fra 2005 - 2015
	1995	2005	2014	2015	1995	2005	2014	2015	
I alt	705.735	725.651	1.005.543	1.029.530	13,5 %	13,4 %	17,9 %	18,2 %	41,9 %
Mænd	285.847	304.956	451.053	463.293	11,1 %	11,4 %	16,2 %	16,5 %	51,9 %
Kvinder	419.888	420.695	554.490	566.237	15,9 %	15,4 %	19,6 %	19,9 %	34,6 %
	Antal folkepensionister 67 år og over				Procentandel i forhold til befolkningen				
	1995	2005	2014	2015	1995	2005	2014	2015	
I alt	705.735	703.650	867.763	899.911	13,53 %	13,00 %	15,42 %	15,90 %	27,9 %
Mænd	285.847	294.267	385.393	401.863	11,11 %	10,99 %	13,80 %	14,30 %	36,6 %
Kvinder	419.888	409.383	482.370	498.048	15,89 %	14,97 %	17,02 %	17,48 %	21,7 %

Kilde: Statistikbanken.dk PEN33, PEN3

Figur 1. Udviklingen i andelen af folkepensionister i forhold til hele befolkningen – 1993-2100

Kilde: www.statistikbanken.dk; PEN33, PEN3, FOLK2 og DREAM; Befolknings- og arbejdsstyrkefremskrivningen 2015.

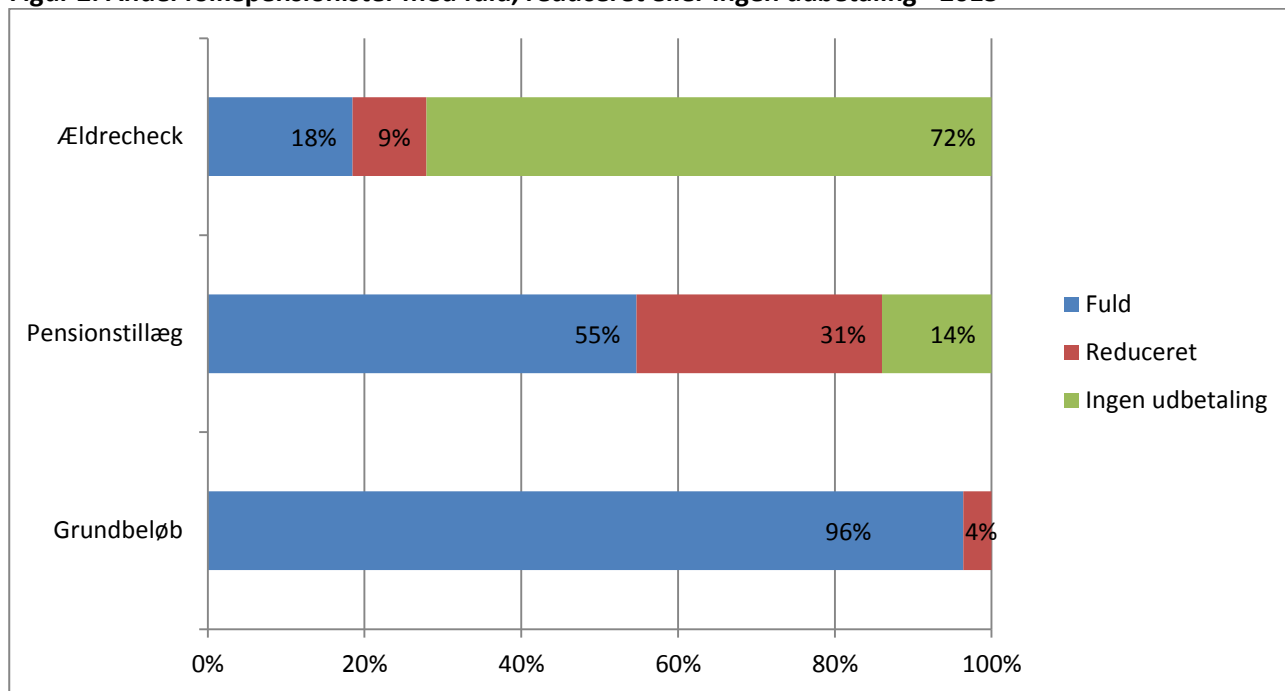
Anm.: Fremskrivningen fra DREAM er medioficeret. Det kan give mindre afvigelse i forhold til Danmarks Statistiks opgørelse.

Tabel 2. Folkepensionister i januar måned fordelt efter alder

	Aldersfordeling for folkepensionisterne				
	1995	2005	2009	2014	2015
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
65-66 år	0 %	3 %	14 %	13 %	12 %
67-69 år	18 %	19 %	17 %	20 %	20 %
70-74 år	30 %	26 %	24 %	25 %	26 %
75-79 år	22 %	22 %	18 %	18 %	18 %
80-84 år	17 %	17%	14%	12%	12%
85-89 år	9%	9%	8%	7%	7%
90+år	4%	5%	4%	4%	4%
andel under 75	48%	48%	56%	59%	59%
andel enlige	54%	48%	45%	44%	44%

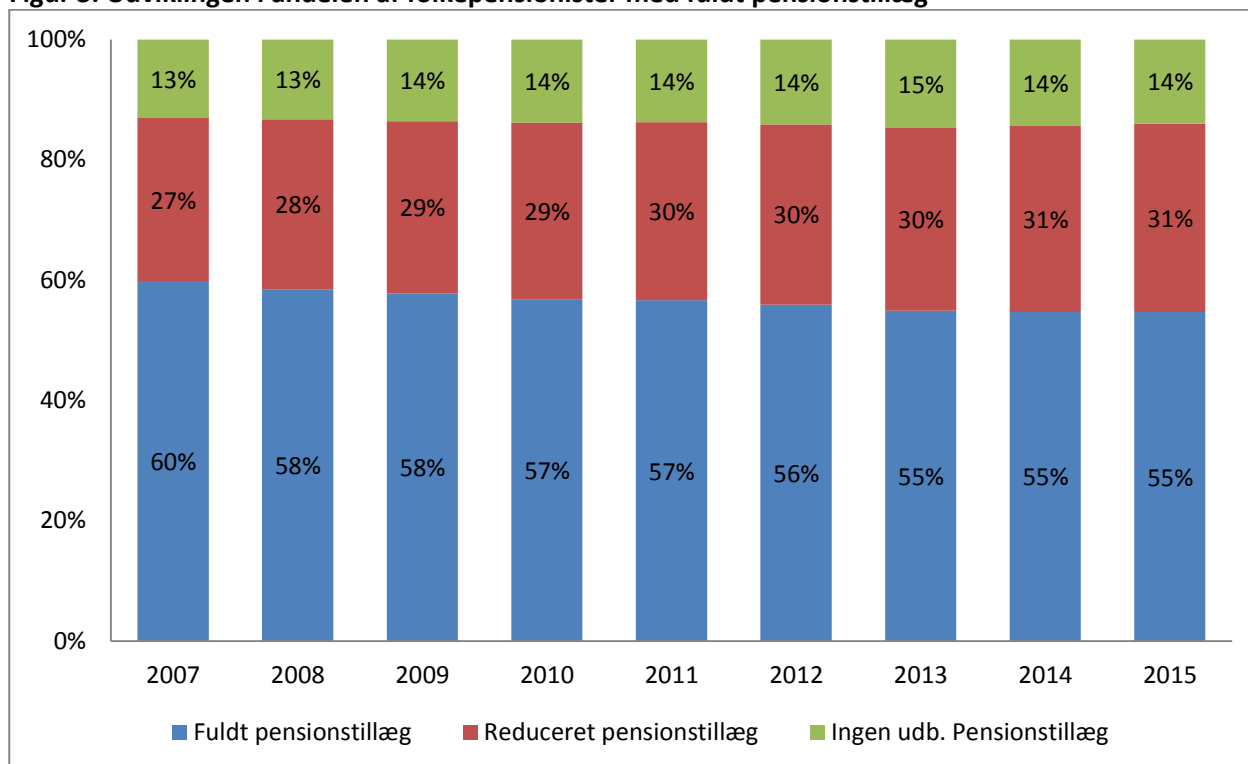
Kilde: www.statistikbanken.dk; PEN11, PEN1, PEN33, PEN3.

Figur 2. Andel folkepensionister med fuld, reduceret eller ingen udbetaling - 2015

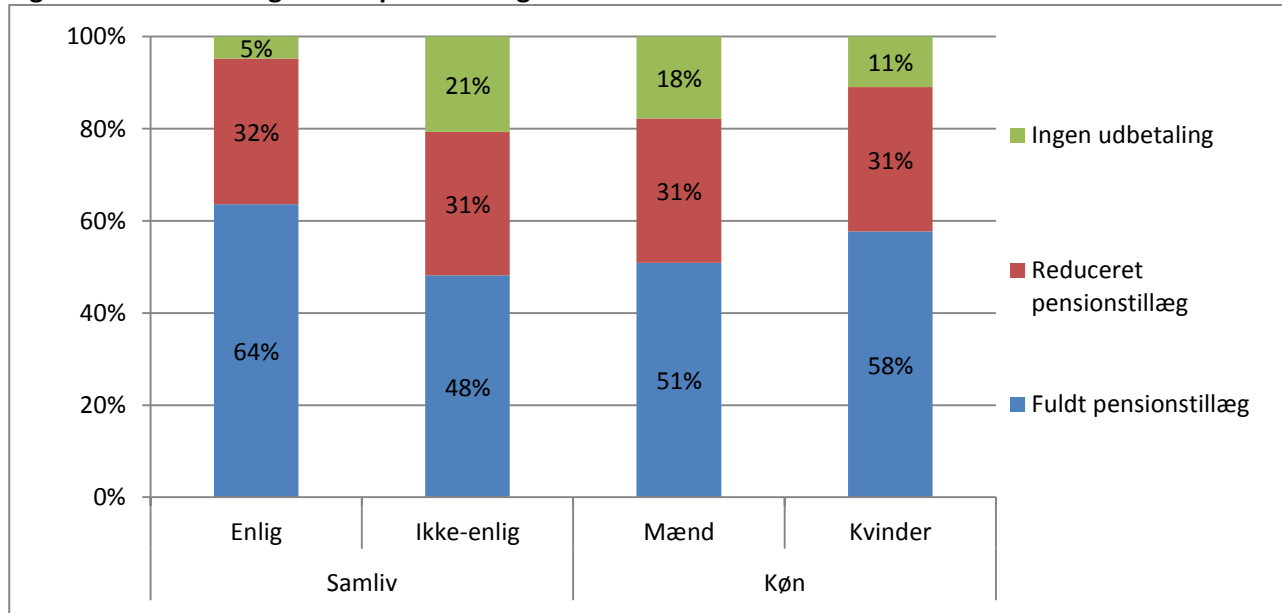
Kilde: www.statistikbanken.dk; PEN33. For ældrecheck egne beregninger på 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP).

Figur 3. Udviklingen i andelen af folkepensionister med fuldt pensionstillæg

Kilde: www.statistikbanken.dk; PEN33.

Figur 4. Pensionstillæg fordelt på samliv og køn - 2015

Kilde: www.statistikbanken.dk; PEN33.

Tabel 3. Folkepensionister i Danmark i januar 2015 fordelt efter størrelsen af pensionstillæg

Mænd	Enlig			Samlevende begge folkepensionister			Samlevende med ikke-folkepensionist		
	Fuld	Reduceret	Intet	Fuld	Reduceret	Intet	Fuld	Reduceret	Intet
65-69	63 %	30 %	7%	46%	35%	19%	25%	29%	46%
70-74	61%	32%	7%	50%	34%	16%	24%	31%	45%
75-79	62%	31%	7%	57%	30%	13%	24%	30%	46%
80+	64%	30%	6%	62%	28%	10%	25%	29%	45%
Mænd i gennemsnit	63%	30%	7%	53%	32%	15%	24%	30%	46%
Kvinder	Enlig			Samlevende begge folkepensionister			Samlevende med ikke-folkepensionist		
	Fuld	Reduceret	Intet	Fuld	Reduceret	Intet	Fuld	Reduceret	Intet
65-69	59%	36%	6%	48%	34%	18%	17%	23%	60%
70-74	61%	34%	5%	53%	32%	15%	19%	24%	56%
75-79	65%	30%	4%	59%	29%	12%	25%	31%	44%
80+	69%	28%	3%	62%	29%	9%			
Kvinder i gennemsnit	65%	31%	4%	53%	32%	15%	18%	23%	59%

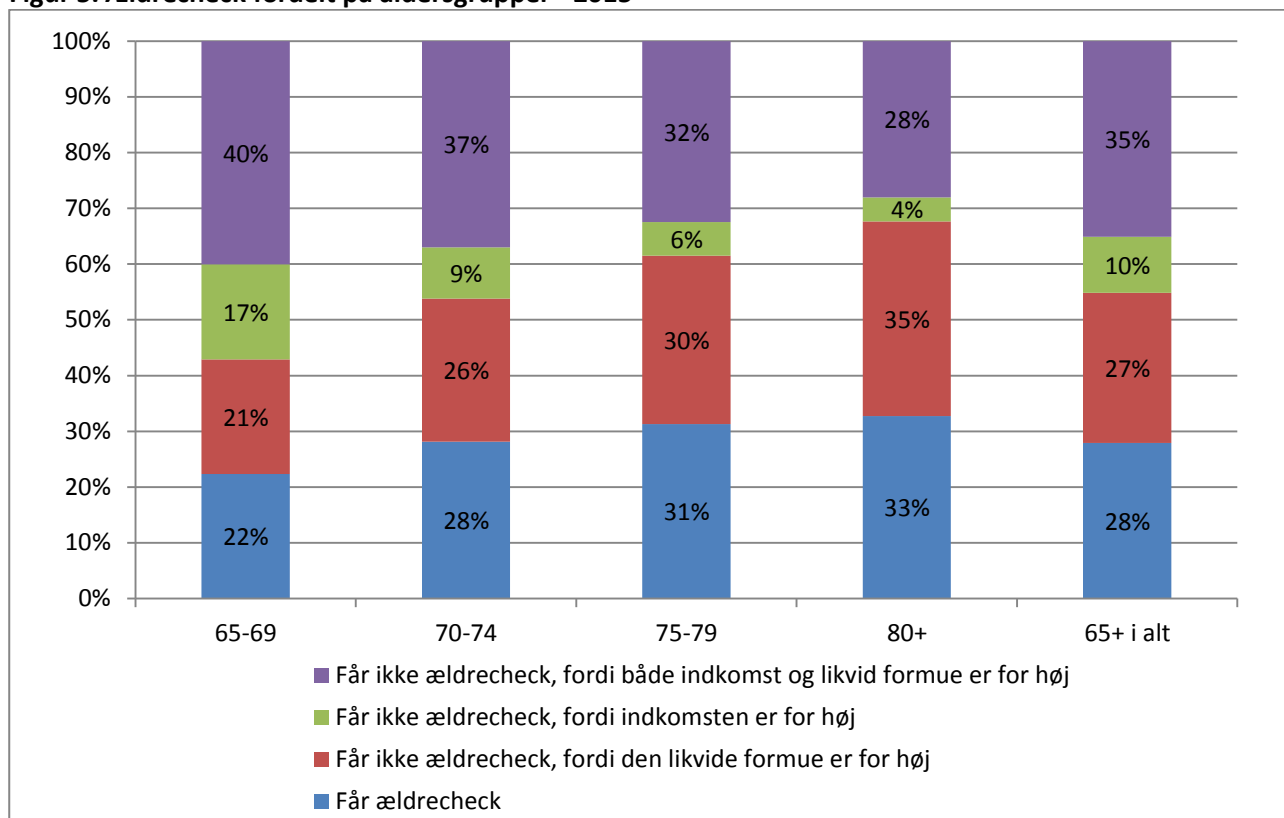
Kilde: Egne beregninger på 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP).

Tabel 4. Ældrecheck januar 2015 opdelt på samliv og alder.

	Enlige					I alt
	65-69	70-74	75-79	80+		
Får ældrecheck	41%	42%	41%	37%		40%
Får ikke ældrecheck, fordi den likvide formue er for høj	20%	22%	26%	33%		26%
Får ikke ældrecheck, fordi indkomsten er for høj	13%	10%	7%	5%		8%
Får ikke ældrecheck, fordi både indkomst og likvid formue er for høj	25%	26%	26%	25%		26%
Par med 2 folkepensionister						
	65-69	70-74	75-79	80+		I alt
Får ældrecheck	18%	22%	24%	23%		21%
Får ikke ældrecheck, fordi den likvide formue er for høj	28%	30%	34%	40%		32%
Får ikke ældrecheck, fordi indkomsten er for høj	9%	6%	4%	3%		6%
Får ikke ældrecheck, fordi både indkomst og likvid formue er for høj	46%	42%	37%	34%		41%

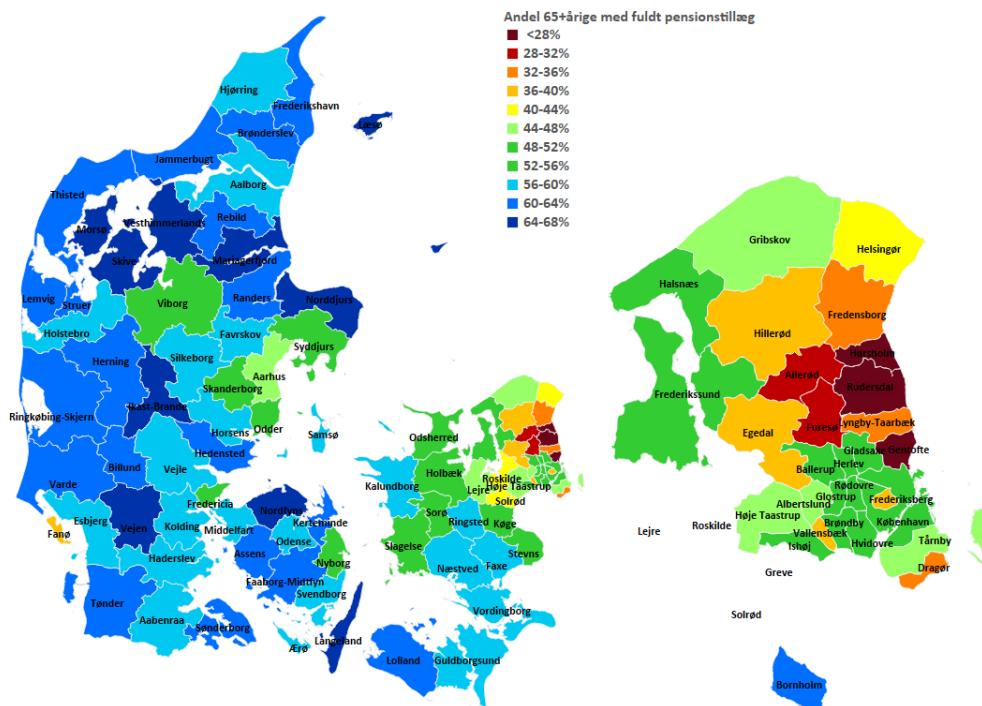
Kilde: Egne beregninger på 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP).

Figur 5. Ældrecheck fordelt på aldersgrupper - 2015

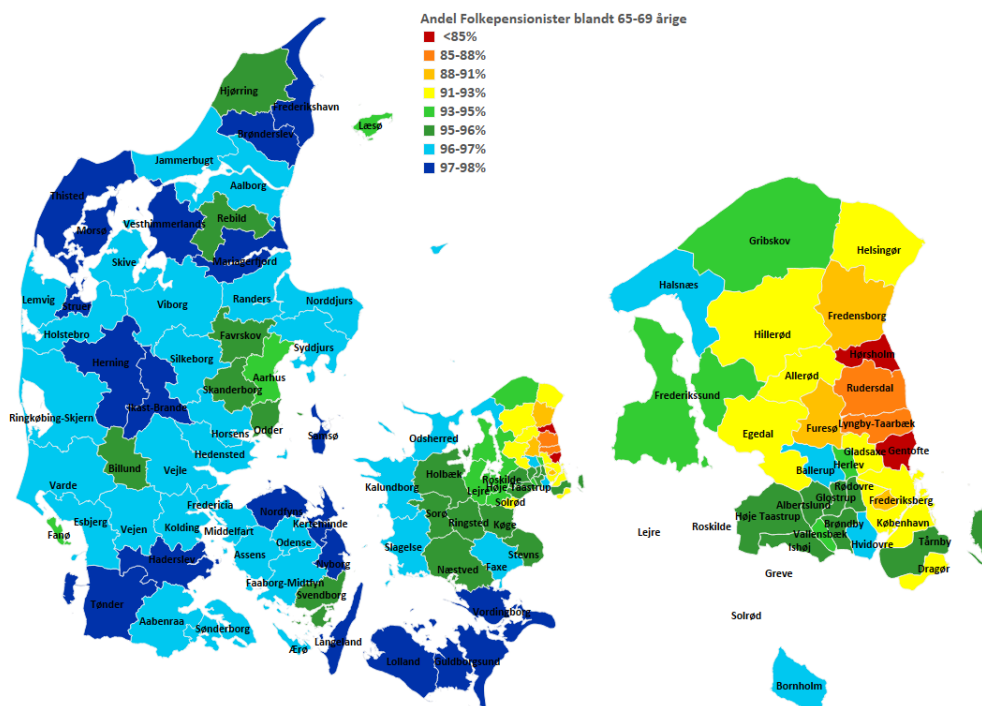
Kilde: Egne beregninger på 30 % stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP).

Kort 1. Andel 65+ årige med fuldt pensionstillæg

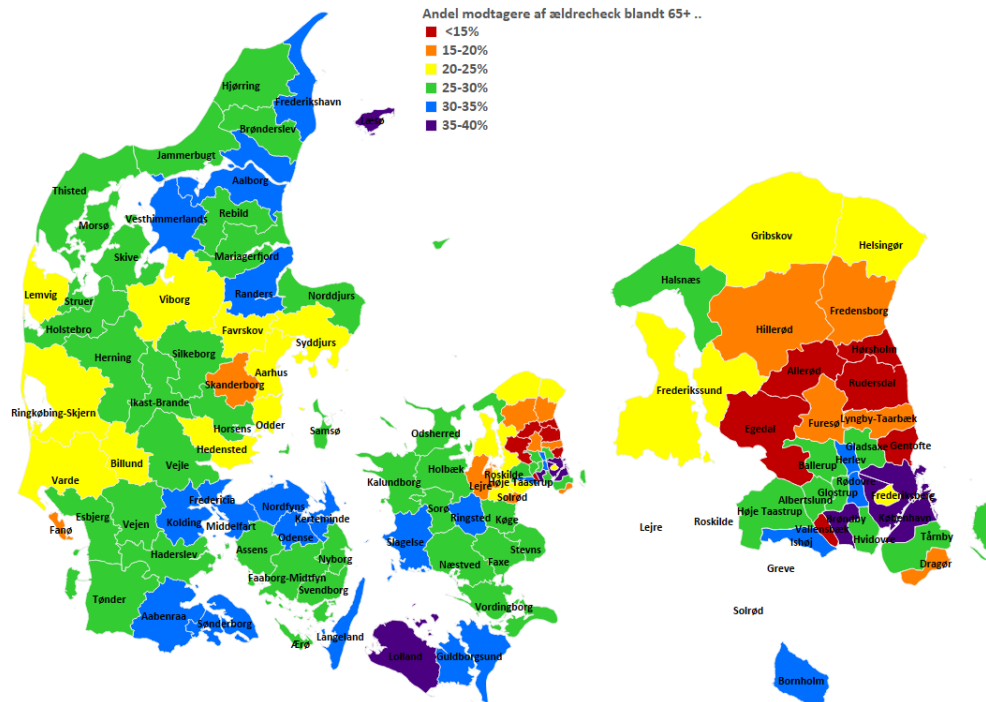
Kilde: www.statistikbanken.dk; Folk1, Pen33. Kommuner markeret med grøn er kommuner, hvor andelen med fuldt pensionstillæg ligger omkring gennemsnittet på 54 %.

Kort 2. Andel folkepensionister blandt 65-69 årige

Kilde: www.statistikbanken.dk; FOLK1, PEN11
 Kommuner markeret med grøn er kommuner, hvor andelen af folkepensionister blandt de 65-69-årige er omkring gennemsnittet på 95 %.

Kort 3. Andel modtagere af ældrecheck blandt 65+ årige

Kilde: Egne beregninger på 30 % stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP).
 Grøn markerer kommuner, hvor andelen som modtager ældrecheck ligger omkring gennemsnittet på 28 %.